No. 1359 — 1851

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 9 OCTOBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 8 October.

Het is onbetwistbaar, dat de verkiezingen — zij mogen gelden de benoeming van leden voor de algemeene of provinciale Staten of voor de gemeenteraden — eene gebeurtenis zijn, waaruit veel tot den toestand des lands kan worden afgeleid. Wij mogen daarom de thans afgeloopen verkiezingen voor de gemeenteraden niet onbesproken laten. Wij mogen daarom, op ons standpunt, ons niet onverschillig betoonen bepaaldelijk ten aanzien van den uitslag dezer verkiezingen, in zooverre daarin de gezindheid onzer andersdenkende landgenooten ten opzigte der Katholijken openbaar is geworden. Om die reden was het dat wij gisteren in een beknopt en zoo naauwkeurig mogelijk opgemaakt statistiek overzigt het resultaat der verkiezingen in een veertigtal der aanzienlijkste gemeenten blootlegden. Om dezelfde reden is het dat wij heden enkele grepen willen doen in de zeer uitvoerige korrespondentie, welke ons over de zaak in quæstie geworden is, ter nadere toelichting en verklaring van de ongunstige feiten, welke de laatste verkiezingen, wat betreft de gemoedsgesteldheid van het meerendeel der protestantsche kiezers, hebben opgeleverd.

Onder de gemeenten, waar bij de verkiezingen, het protestantsch exklusivismus geheerscht en overheerscht heeft, moeten Amsterdam, Arnhem, Rotterdam en Utrecht in de eerste plaats genoemd worden.

Van Amsterdam was het reeds van te voren met groote waarschijnlijkheid te voorzien, dat de verkiezingen er eenen vijandelijken geest zouden ademen. Geene der voorloopige kiezers-vereenigingen, plaatste katholijke namen op hare kandidaten-lijst anders dan schoorvoetend. En dan nog, hoe weinige namen achtten zij der aanbeveling waardig! *Phylacterion* daarenboven moeide zich van den aanvang af met de zaak. Het had eene lijst van »Bestuurs-candidaten", *allen* Protestanten (1), bij zijne leden verspreid. Onder de protestantsche buurtmeesters zijn er geweest die de verspreiding van deze lijst bevorderlijk waren bij kiezers, die geen deel uitmaakten van *Phylacterion*. Des ondanks kwamen er toch nog *drie* Katholijken bij de eerste stemming in den raad. Negen leden moesten daarop nog benoemd worden. *Drie* Katholijken kwamen bij de herstemming in aanmerking. Onder dezen de eerlijke, brave, gemoedelijke Reäel, die vijf en twintig jaren zijns levens aan de trouwste en ijverigste behartiging van de belangen der hoofdstad gewijd heeft. De protestantsche onverdraagzaamheid sloeg daar geen acht op, evenmin als op de verdiensten der beide overige kandidaten. Al wat den naam droeg van katholijk, weerde zij met hartstogtelijken ijver. En, als wilde zij aan haren weerstand tegen katholijke kandidaten eene nog hatelijker kleur geven, — onder de, bij de herstemming, benoemden kwamen in de eerste plaats de namen voor van den president en sekretaris van *Unitas*. Zoo zegevierde te Amsterdam de protestantsche onverdraagzaamheid.

Hoe het is kunnen gebeuren, dat in sommige steden van Gelderland (bijv. te Arnhem en Zutphen) de Katholijken geheel en volstrektelijk uit de gemeenteraden geweerd zijn, wordt begrijpelijk, wanneer wij nagaan door welke geweldige middelen, bepaaldelijk in die provincie, het onverdraaglijkst exklusivismus de protestantsche kiezers tegen de Katholijken opgezet heeft. Eenige dier middelen blijken aangewend te zijn geweest van uit een centraal punt. Wij hebben althans voor ons liggen onderscheidene brieven van den navolgenden of bijna gelijken inhoud, toegezonden aan *protestantsche* kiezers in verschillende steden van Gelderland, die van eenige welwillendheid jegens de Katholijken blijk hadden gegeven.

»Vernomen hebbende dat UWED. door de zoetsappige en Jezuitische redenatien van..... en consorten, er toegebragt zijt, om met *hen* in de verkiezingszaak te heulen; zoo is deze dienende, om UWED. dringend te inviteeren, om met het papen-rot, toegenaamd geene gemeenschap te maken, maar de zijde der Protestanten, (met den Do. .... aan het hoofd, allen antipapen) te kiezen; alzoo de .... gekozene candidaten, zonder eenige uitsluiting te kiezen, en daardoor van uwe gehechtheid aan *Volk*, *Vorst* en *Vaderland* bewijs te geven. Ik vlije mij dat UWED. *niet* zoo olijdom zal zijn van niet in te zien dat de Sirenen-zangen der papen (dat volk dat slechts bij tolerantie onder ons woont) vroeg of spa, den doodsteek aan Neerlands vrijheid zal geven. — God geve daarom dat de Protestanten, zullen toonen Protestanten te zijn, en zich voor de listen en lagen der papen en Jezuiten wachten zullen. Ons Neerland is protestantsch, wij hebben met Rome niets te deelen. — Mande maakt schande! — Gelief dit wel te bedenken. Versmaad den raad en de bede van een vrijheidminnend ijverig protestant niet, maar hoor dezelve.

»Sept: 1851. » *Phylacterion-maçonnique.*"

Vermelding verdient het gedrag der protestantsche kiezers te Rotterdam. Zij hebben bewezen het in onverdraagzaamheid aan niemand gewonnen te geven. Het 1/3 van Rotterdam's bevolking is Katholijk. Er moesten 37 leden van den raad benoemd worden. Bij de eerste stemming verkregen 30 leden de volstrekte meerderheid, waaronder de heer D. Blankenheym, wethouder en de heer J. H. C. van der Kun, oud-lid van den raad. 7 leden moesten dus nog bij herstemming gekozen worden. Onder de 14 personen, waarover op nieuw gestemd moest worden, waren 5 Katholijken, van welke twee bij de eerste stemming bijna de volstrekte meerderheid op zich vereenigd hadden. Van deze *vijf* katholijken werd bij de herstemming *een* benoemd, zijnde de heer J. T. Schuuren. Uitgesloten werden de heeren Mr. C. D. Boels, R. J. de Koyper, P. F. v. d. Bergh, Mr. G. S. de Haas. En dan had de *Rotterdamsche Stads-Courant* nog de impudentie, in zijn Nr. van den 27 Sept., van de ingezetenen van Rotterdam met den uitslag der verkiezingen geluk te wenschen!

Van Utrecht zwijgen wij. Van het fanatismus zijner protestantsch-behoudsgezinde aristokratie was geen ander gedrag te wachten dan dat, hetgeen het bij de verkiezingen gehouden heeft. Intusschen is bijna het 1/3 der bevolking van Utrecht katholijk!

Het verdient aangestipt te worden, dat Groningen en Leeuwarden met halstarrigheid een tweeden katholijken kandidaat voor den gemeenteraad weerden. *Een* Katholijk — dat ging nog aan; maar twee!.... De Katholijken, in die provincien, hebben dan nu ook even veel vertegenwoordigers in de gemeenteraden van de hoofdsteden als in de provinciale Staten dier provincien, dat is: *een*.

Welke opentlijke rol de predikanten bij de verkiezingen gespeeld hebben, laten wij onvermeld. Men leidde dit af uit de volgende bijzonderheid. Van onderscheidene kanten, berigt men ons, dat zij reeds maanden te voren de protestantsche kiezers »naliepen en dwongen"; dat zij in verschillende gemeenten, bij naamloos gedrukte briefjes de protestantsche kiezers in *herbergen* bijeen riepen, waar zij-zelven in persoon verschenen, om geene andere dan protestantsche kandidaten te doen proclameeren! Te regt mogt dan ook de minister van binnenlandsche zaken hun gedrag ter gelegenheid der verkiezingen schandvlekken, door in de hoogste vergadering des lands betreurenswaardig te noemen »de onbehoorlijke werkzaamheid van sommige geestdrijvers in eenige plaatsen; *de uitoefening van eenen onbehoorlijken invloed door eenigen, wier stand in de maatschappij hen daarvan had moeten weerhouden.*"

Dat de geheime protestantsche genootschappen, met name *Phylacterion*, ter gelegenheid der verkiezingen, tot de zegepraal der onverdraagzaamheid veel hebben bijgedragen, kan niet ontkend worden. Het is intusschen er ver af, dat *Phylacterion* overal zou gezegevierd hebben. Op vele plaatsen is het radikaal geslagen. Met nadruk hebben op vele plaatsen regtschapen Protestanten zich tegen zijne woelingen schrap gezet. Wij zullen daarvan een enkel luid sprekend voorbeeld geven, na eerst aangestipt te hebben, als een verschijnsel des tijds, dat in vele gemeenten (wij noemen slechts Zwolle waar, het zij in 't voorbijgaan gezegd, de Orthodoxen zich bepaaldelijk aan de Katholijken vijandig betoonden) de protestantsche fanatieke drijvers onbenoemd bleven.

En nu het voorbeeld der oppositie van regtschapen Protestanten tegen het woelen van *Phylacterion*. Amersfoort, heeft de eer het schitterendst voorbeeld van dien aard gegeven te hebben. De sekretaris van *Phylacterion* had weinige dagen voor de verkiezingen een gedrukt geschrift verspreid, ten titel voerende: *wie zullen wij kiezen?* en vergat, natuurlijk, niet, daarbij zich-zelven op den voorgrond te plaatsen. Even natuurlijk als het voorgaande is het, dat op die kandidaten lijst geen Katholijk voorkomt. De heete *Phylacterionist* gevoelt het hatelijke van die uitsluiting en zoekt haar te regtvaardigen. Op welke wijze? Door logen en laster. Hij zegt aldus: »De leden van andere gezindten moeten geene Roomschen kiezen; maar vooral moet *hij* het niet doen, die de godsdienstige en staatkundige vrijheid in Nederland wil gehandhaafd zien; want de Roomschen, het staat in den *Open brief van een katholijk Nederlander aan zijne landgenooten* op bl. 18 en 19 te lezen (en 't is bevestigd in DE TIJD, *Noord-Hollandsche Courant*), maken in Nederland eene *godsdienstig-staatkundige* partij uit, eene partij, *die niets anders zoekt dan Nederland geheel en al te brengen onder de magt van Rome.*" Wij hebben den *Open brief* nageslagen; wij meenen den inhoud van *de Tijd* tamelijk wel te kennen, en wij sommeeren alle *Phylacterionisten* ter wereld den laster te bewijzen, dat de katholijke partij in Nederland zoekt, wat zij logenachtig beweeren. De ergerlijke taal van den sekretaris van *Phylacterion* vond bij de Protestanten van Amersfoort het onthaal dat zij verdiende. Den 1 September werd eene aanbevelingslijst onder de kiezers verspreid, voorafgegaan door de volgende woorden:

» *Amersfoort*, 1 *September* 1851.

»Eenige Protestantsche Kiezers binnen deze Stad, voorstanders van de zoo wenschelijke en tot nu toe te allen tijde alhier bestaan hebbende verdraagzaamheid en eensgezindheid, hebben het zich ten pligt gerekend, in tegenstelling van het systeem van uitsluiting, aanbevolen bij het verspreide geschrift, gedagteekend 25 Augustus 1851, de aandacht van de Kiezers, van welke Godsdienstige gezindheid dan ook, bij de keuze van leden voor den Gemeenteraad, te vestigen op de onderstaande personen; en noodigen allen, die bovenbedoeld beginsel van verdraagzaamheid en eensgezindheid huldigen, ten dringendste uit, derzelver handeling te ondersteunen, door hunne stem op de navolgende personen uit te brengen."

Ten gevolge van deze reaktie van regtschapen Protestanten werden drie Katholijken tot raadsleden benoemd.

Desniettemin is het eene uitgemaakte zaak, dat bij de laatste verkiezingen de protestantsche onverdraagzaamheid zich in 't algemeen, op eene waarlijk schandelijke wijze heeft doen gelden. Wij betreuren dit van ganscher harte, het meest om de schadelijke gevolgen, welke toenemende verdeeldheid en verbittering, ten dage des gevaars, voor Nederland kunnen opleveren. Wat ons betreft — met een volmaakt gerust gemoed mogen wij openlijk verklaren daartoe noch door onze taal, noch door ons gedrag in het minste bijgedragen te hebben. Geen ander doel beoogden wij dan de handhaving, of, wil men liever, dan het herstel des vredes op het terrein des burgerlijken levens. Ons schrijven vóór de verkiezingen, onze te harer gelegenheid gevolgde gedragslijn, geven daarvan luide getuigenis. Wat echter mogt het baten? Helaas!

Toch gelooven wij dat de afgeloopen verkiezingen iets tot het herstel des burgelijken vredes bij kunnen dragen. Ach, dat wij in dit vertrouwen niet teleur gesteld mogen worden! Zooveel is zeker dat tijdens en vooral na de verkiezingen het getal van regtschapen Protestanten merkbaar is toegenomen, die zich der heerschappij schamen, welke de onverdraagzaamheid over Nederland voert, en die al duidelijker en duidelijker schijnen in te zien naar welken afgrond Nederland door haar drijven voortgejaagd wordt.

Nog een woord ten slotte. Wat de .... der Katholijken op dit oogenblik betreft ....

(1) Opmerkelijk is het dat *Phylacterion* het evenzeer op de Israëliten als op de Katholijken gemunt heeft. Op geene der lijsten van *Phylacterion* die onder onze oogen zijn gekomen, werd ook maar één Israëliet aanbevolen!

maar niet ontmoedigd. Even als die Romeinen die van de eene slechte regering in de andere vielen, en van welke Tacitus zeide: *Optimus post malum principem dies*. Men rekent blijkbaar op het geduld der Katholijken; en het is waar, zij hebben 't veel. Maar kan evenwel — 't is slechts eene eenvoudige vraag — bij het onophoudelijk koesteren van onvervulde wenschen, dat edel gevoel niet eindelijk eenigzins verloren gaan, dat ook den Katholijk aan zijn vaderland binden moet? En kan die abnormale toestand op den duur bestaan zonder onze nationale kracht te ondermijnen? De heeren moeten het maar weten.

In het tabellarisch overzigt in ons N°. van gisteren zijn in eenige afdrukken een paar wegens den spoed onvermijdelijke misstellingen gebleven. De verbeteringen daarvan zijn de volgende: Te Hoorn 15 raadsleden, 14 Niet-Kath., 1 Kath. Verhouding = 14: 1. Te Rotterdam 37 raadsleden, 34 Niet-Kath., 3 Kath. Verhouding = 34: 3. De katholijke leden zijn: D. Blankenheim, J. H. C. van der Kun, en *bij herstemming* J. T. Schuuren. — Te Utrecht. Verhouding tusschen de benoemde Niet-Kath. en Kath. leden = 28: 1. — Te 's Gravenhage: J. A. de Sonnaville en J. B. Weenink; *bij herstemming* W. H. Meijer, L. A. Lightenvelt en E. B. Wittert van Hoogland.

Voorts zijn eenige namen fautief gespeld; verbeterd zijn ze aldus: Te Groningen: Mr. J. J. Cremers. — Te Waalwijk J. van der Loo.

Op pag. 2, 1e kolom, leze men de 8e alinea v. o. af, aldus:

25 gemeenten, waar de Niet-Katholijken de meerderheid hebben, doch de Katholijken meer dan 1/4 bedragen (geheele bevolking 748,327 = 549,466 Niet-Kath.; 198,861 Kath.) kiezen 435 protestantsche en slechts 42 katholijke leden voor de gemeenteraad.

En ter zelfder plaats, de 2e alinea v. o. af, aldus:

Zoo hebben dan 41 gemeenten met omtrent 900,000 zielen, waarvan de katholijke bevolking nagenoeg 3/8 bedraagt, 683 leden voor de gemeenteraden gekozen; 476 Niet-Katholijken en 207 Katholijken.

Voorts op regel 63, in plaats van 40 leze men 41, en op regel 69 in plaats van 46 leze men 43.

In de *noot* betreffende Rotterdam en Schiedam leze men: Wanneer men bedenkt welke onschatbare verpligtingen Schiedam aan hare katholijke bevolking heeft, onder alle mogelijke opzigten, dan, in waarheid, kan het haar nog niet tot eer gerekend worden *twee* Katholijken tot leden van den Raad bij herstemming benoemd te hebben.

Wij lezen in de *Nieuwe Rott. Courant* de volgende correspondentie uit Curaçao, dd. 20 Julij 1851:

»*Mijnheer de Redacteur!*

»Heb de goedheid de volgende aanmerkingen op het stuk, geteekend A., voorkomende in het *Bijblad* der *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van den 31sten Mei, O.-Ind. Editie, in uw geacht dagblad op te nemen.

»Dat de alhier gevestigde maatschappij van onderwijs eene protestantsche strekking heeft, is meer dan genoeg bewezen en door *de Tijd N.-H. Courant* N°. 907 en volgende, en door den oprigter dier maatschappij in de *Ev. Kerkbode*, N°. 36, etc. Of wat anders te denken van volzinnen als deze: »Niet omdat de overgroote meer»derheid protestantsch was, maar uit vrees voor *domperij* »en *propagandistische geestelijken invloed* op het onder»wijs hunner kinderen hadden zij aanvankelijk in art. »14 der statuten bepaald, dat de hoofd-onderwijzer, »secondanten en kweekelingen *moeten* zijn van de pro»testantsche godsdienst." (*Ev. Kerkbode* N°. 4 en October 1850 N°. 40.)

»Wat nu de aanvrage aangaat, door den bisschop van Cytrum gedaan »tot de oprigting eener school op het eiland St. Martin, welke school zoude staan onder het toezigt van den tijdelijken pastoor aldaar, en waarin R. C. geestelijke zusters, van hier uitgezonden, zouden onderwijzen," de schrijver van het bewuste stuk zegt en bewijst (op zijne manier namelijk), dat de gouverneur der kolonie zoodanig een verzoek natuurlijk moest weigeren, wijl de bisschop niet het toevoorzigt verlangde van eene gemengde commissie, maar wel dat van den fungerenden tijdelijken pastoor. Wij kunnen dit den schrijver niet toegeven: immers, ofschoon het pensionnaat der geestelijke zusters alhier en de scholen op St. Roza, Barber en St. Maria ook onder het opzigt staan van geestelijken, is het evenwel nooit iemand in het hoofd gekomen, te denken, dat die scholen niet onder het toezigt der school-commissie staan, noch aan derzelver bepalingen onderworpen zijn zouden. Noemde de bisschop nu in zijn verzoek de school-commissie van St. Martin niet, dan geschiedde dit welligt alleen, dewijl er destijds te dier plaatse geene schoolcommissie bestond. Of is het onder A. c. s. de mode, het toevoorzigt te verzoeken eener *niet* bestaande commissie? Men werpe ons niet te gemoet, dat er te St. Martin thans eene schoolcommissie bestaat, want dezelve is benoemd, nadat het gouvernement uit het moederland heeft doen ontbieden een Protestantschen onderwijzer met *f* 800 tractement, enz. enz. Evenwel verzocht toch de bisschop die school op te rigten, *volgens de hier op het schoolwezen bestaande wetten*, blijkens de gouvernements-dispositie, N°. 457 van Zaturdag 13 Oct. 1849, woordelijk voorkomende in *de Tijd*, *N.-H. Courant*, N°. 1126. Welligt weet A. zulks niet, doch dan diende hij zich ten minste te wachten over zaken te redeneren, waarvan hij geene duidelijke kennis heeft, ten einde geen gevaar te loopen, minst genomen, onjuiste berigten mede te deelen.

»Verder zegt A: »in één woord, de bisschop begeerde »niet, dat personen van alle geloofsbelijdenissen de voor»deelen, aan den post van onderwijzer verbonden, zou»den kunnen deelachtig worden, maar wel, dat dezelve »de zusters van liefde uitsluitend ten deele zouden »vallen." Welke voordeelen genieten dan de zusters van liefde te Curaçao van gouvernementswege? Lees hier. In het stadsgedeelte hebben zij eene armenschool, waarin 328 meisjes gratis onderwijs ontvangen; daarvoor krijgen zij schoolbehoeften. *Voilà tout.* Ook eene bewaarschool, waarvoor haar geene de minste tegemoetkoming verleend wordt, te Barber, eene armenschool voor 118 leerlingen, St. Maria eene dergelijke school, waarin 88 leerlingen gratis onderwezen worden. Voor de twee laatstgenoemde scholen geeft het gouvernement zelfs geene schoolbehoeften. Op St. Roza is ook eene armenschool, waarin een *niet* geestelijk persoon, onder leiding van den pastoor aldaar, aan 300 leerlingen onderwijs geeft, voor welke het gouvernement gedeeltelijk schoolbehoeften verstrekt. Te Aruba geeft een *niet* geestelijk Roomsch Kath. onderwijzer schoolonderwijs aan plus minus 70 leerlingen, welke *niet* geestelijke onderwijzer niets, zelfs geene schoolbehoeften, van het gouvernement trekt. Ziedaar al de voordeelen, welke geestelijke en niet geestelijke R. K. onderwijzers te Curaçao van gouvernementswege genieten. Wat genieten nu Protestantsche onderwijzers? De Prot. landsonderwijzer D. SOUWER ontvangt *f* 1680 voor onderwijs aan 75 leerlingen; de Prot. landonderwijzer J. C. TIMMER voor hetzelfde aantal leerlingen *f* 1460; de Prot. onderwijzer W. F. MEINHARDT te Bonaire voor 25 arme kinderen *f* 500, benevens *f* 100 aan schoolbehoeften; — de Prot. onderwijzer S. C. VAN DER REE te Aruba voor 24 arme kinderen insgelijks *f* 500 en *f* 100 aan schoolbehoeften (*); de ten vorigen jare uit het moederland ontboden Prot. onderwijzer S. HOEKSTRA, die te St. Martin 40 arme kinderen moet onderwijzen *f* 800, en nog onlangs is alhier gearriveerd de Prot. landsonderwijzer J. THURING, die 75 kinderen zal moeten onderwijzen en daarvoor genieten *f* 1200 tractement, terwijl hij reeds eene som, gelijkstaande met 6 maanden van zijn tractement als gratificatie ontvangen heeft, benevens vrijen overtogt en passage voor zijne echtgenoot. Bovendien zal er voor hem een schoolgebouw opgerigt worden, voor hetwelk het gouvernement *f* 7000 uit de koloniale kas kan trekken. Summa Summarum: het gouvernement betaalt alle jaren aan Protestantsche onderwijzers de somma van ZES DUIZEND DRIE HONDERD EN VEERTIG GULDEN, waarvoor 314 arme kinderen onderwijs ontvangen; terwijl, zoo wij boven gezien hebben door Katholieken aan 1024 arme kinderen onderwijs gegeven wordt, waarvoor het gouvernement hun niets anders verstrekt dan SCHOOLBEHOEFTEN.

»Ziedaar, Mijnheer de Redacteur! hoe het met het onderwijs op Curaçao gesteld is; verdere aanmerkingen willen wij niet maken, want, waar cijfers zoo luide spreken, zijn woorden overtollig."

»A. Z."

»Z. H. Pius IX heeft, aldus het *Journal de Brux.*, den baron de Gerlache benoemd tot ridder der Pius-orde, en den heer Baudon, algemeene president der Vereeniging van den H. Vincentius à Paulo te Parijs, tot ridder der orde van den H. Gregorius den Groote.

»Door aan den baron de Gerlache de genoemde onderscheiding te verleenen, heeft de H. Vader nog meer een eerbewijs willen schenken aan den President voor Belgie der Vereeniging van den H. Vincentius à Paulo, der Vereeniging van den H. Franciscus Regis en van onderscheidene andere uitstekende werken van liefdadigheid, dan wel aan den voortreffelijken staatsman, die zooveel heeft bijgedragen tot vestiging der nationale onafhankelijkheid en der godsdienstige vrijheid in Belgie, of den President van de Kamer van Vertegenwoordigers of aan 't hoofd der regterlijke magt in Belgie, of den uitmuntenden schrijver, die zich jegens de letterkunde, het vaderland en de godsdienst even zeer verdienstelijk heeft gemaakt.

»Wat Pius IX heeft willen zegenen en huldigen is voornamelijk het liefdewerk van den H. Vincentius à Paulo, welks middelpunt te Parijs gevestigd is en thans reeds hare weldadige stralen uitschiet over de geheele wereld."

(*) Men gelieve in het oog te houden, dat, indien volgens A de bevolking van St Marin bijna uitsluitend uit Protestanten bestaat, die van Bonaire en Aruba bijna uitsluitend Katholiek is; want wat beteekenen 70 Protestanten op 1800 Katholieken, zoo als te Bonaire of 400 Protestanten op 2300 Katholieken te Aruba. En toch moeten de onderwijzers dier beide eilanden Protestantsch zijn; ten einde de godsdienstoefeningen bij de prot. gemeente waar te nemen, waarvoor een ieder hunner door het gouvernement eene toelage van *f* 200 's jaars wordt toegekend.

Lord Bellen van Galway, een Katholijk, spreekt het berigt tegen door protestantsche bladen verspreid, alsof hij tot de Staatskerk ware overgegegaan.

Heden zijn de nieuwe leden van den gemeenteraad dezer hoofdstad voor het eerst in de raadzaal op het stadhuis vergaderd geweest. Er waren 37 leden opgekomen, die door den burgemeester op eene hartelijke wijze met eene aanspraak verwelkomd werden. De voorloopige werkzaamheden tot het onderzoeken der geloofsbrieven hebben deze zitting geheel vervuld.

Z. M. heeft benoemd: tot burgemeester van Woubrugge, Mr. J. H. Verboom baron van Reede van Oudshoorn, burgemeester der gemeente Oudshoorn, met vergunning om die betrekkingen te vereenigen; tot burgemeester van Schiedam, in plaats van S. Rijnbende, vroeger eervol ontslagen, C. A. van Bolés.

Tengevolge der aanbieding in de laatste zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van onderscheidene wets ontwerpen, die in de vorige zitting der Kamers aangeboden, doch onafgedaan gebleven zijn, zijn tot hiertoe nog niet op nieuw ingediend de volgende wets ontwerpen, die mede in de vorige zitting aangeboden waren: 1°. dat betrekkelijk den afstand in gebruik van domeinen, tot oprigting van eene landbouwschool te Borculo; 2°. dat tot regeling der verantwoordelijkheid van de hoofden der ministeriele departementen; 3°. dat op de zamenstelling der regterlijke magt en het beleid der justitie; en 4°. dat tot regeling en beperking der uitoefening van het regt van vereeniging en vergadering. — Men verneemt dat de minister van justitie zich bezig houdt met het in gereedheid brengen der wet nopens de regterlijke organisatie, die eenigzins gewijzigd, eerlang wederom aan de Tweede Kamer zal worden aangeboden.

Bij de voordragt, betreffende het batig slot der koloniale remises over 1849, wordt voortgesteld, om dit bedrag, hetwelk bijna elf millioenen guldens beloopt, bepaaldelijk te bestemmen tot dekking van de uitgaven begrepen in de staatsbegrooting van dat jaar.

Uit de memorie van toelichting blijkt, dat behalve dit batige slot van schatkist is gestort het bedrag van *f* 9,800,000 voor de rente der O. Indische schuld. — De verkochte producten hebben voor dat jaar opgebragt *f* 39,073,377.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Dingsdag, 7 October.

Is ingekomen eene Koninklijke boodschap, ten geleide van een ontwerp van wet, tot aanvulling van het *vierde* hoofdstuk der staatsbegrooting over 1851.

Nog zijn ingekomen *twee* Koninklijke boodschappen, ten geleide van een gelijk getal ontwerpen van wet, welke in de vorige zitting onafgedaan zijn gebleven. Het eerste, vergezeld van eene Memorie van Toelichting, betreft de zamenstelling der Regterlijke Magt en het beleid der Justitie; het andere de verantwoordelijkheid van de hoofden der ministerieele departementen. — Al deze stukken zullen worden gedrukt en rondgedeeld, en verzonden naar de afdeelingen. Voorts zijn onderscheidene verzoekschriften aan de daartoe gestelde commissie verzonden. Zij zijn, o. a. uit Groningen, tot afschaffing van sommige accijnsen en de daarstelling eener matige belasting op het kapitaal; uit Zuidholland, tot verhooging van het patent voor tapperijen; uit 's Hertogenbosch en Schoonhoven, houdende bezwaren tegen de voordragt nopens den waarborg van gouden en zilveren werken, enz.

Nog is ingekomen een adres van den heer Senn van Bazel, gedagteekend 24 Maart 1851. Vermits daarin echter niets vervat is dan hetgeen bereids is opgenomen in het adres, waaromtrent in de vorige zitting verslag is uitgebragt, zoo wordt het tegenwoordige adres ter zijde gesteld.

De Voorzitter geeft kennis, dat door de verschillende afdeelingen benoemd zijn tot rapporteurs: over het 4e. hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1852, de heeren: Heemskerk, Metman, Dullert, Schooneveld en Godefroi, over het 5e hoofdstuk de heeren: van Goltstein, Metman, Dullert, Schiffer en Groen van Prinsterer; over het 7e hoofdstuk de heeren: Luyben, Metman, Dullert, Dommer van Poldersveldt en van Nispen; en over het ontwerp, omtrent de begrooting der Landsdrukkerij over 1852, de heeren: Blussé, Wintgens, Provo Kluit, van Lijnden en van Voorst.

Aan de orde van den dag zijn de beraadslagingen over het voorstel van den heer Metman, naar aanleiding van het verslag der commissie voor de stenographie. De zitting duurt voort.

Eene korte discussie over een voorstel van den heer Metman heeft geen gevolg. De spreker stelt voor om zuinigheidshalve in het *bijblad* van de *Staats-Courant* niet meer op te nemen de stukken die tusschen het gouvernement en de Kamers gewisseld worden, maar die afzonderlijk uit te geven en voor een geringen prijs verkrijgbaar te stellen. Na eenige woordenwisseling trekt de heer Metman zijn voorstel in.

De commissie voor de petitie heeft vervolgens verslag gedaan op een aantal verzoekschriften, als o. a. van kerkenraden van verschillende christelijk afgescheiden gemeenten, allen verzoekende om een post op de staatsbegrooting te brengen ter voorziening in de behoeften der uiterlijke eeredienst hunner gemeenten; omtrent eenige werd besloten tot verzending aan de commissie van rapporteurs voor de staatsbegrooting en nederlegging ter griffie, en omtrent andere is wegens gebrek aan zegel bepaald om over te gaan tot de orde van den dag. Voorts is nog rapport gedaan wegens een groot aantal

Boekschriften, meestal strekkende tot afschaffing van belasting op levensbehoeften en invoering van belasting op het inkomen, en andere wijzigingen in het stuk der belastingen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS 6 Oct. Eene nota van het *Journal de Francfort* betreffende de kandidatuur van den prins van Joinville heeft alhier veel indruk gemaakt. Overigens blijven de redeneringen der dagbladen over den tegenwoordigen toestand tamelijk vervelend.

— Men zegt dat de *Moniteur*, tegen den 15 dezer het dekreet bevatten zal betreffende de gedeeltelijke verkiezing, die in het departement van de Seine moet plaats hebben, ter vervanging van den gen. Magnan.

— Het ministerie heeft berigt dat er nog 8 tot 900,000 loten der goudstaven-loterij niet geplaatst zijn; dat deze zullen worden vernietigd, maar de daarop vallende prijzen op nieuw onder de houders der geplaatste loten zullen verloot worden.

— De *Malouin* naar Californie bestemd, is door tegenwind nog te Havre; 27 nieuwe emigranten zullen nu de reis nog mede maken. Te Nantes wordt eene tweede bezending voorbereid, bestaande uit landverhuizers, die hunne vrouwen en kinderen met zich voeren.

— De Turksche gezant heeft gisteren in een langdurig gehoor bij den minister van buitenlandsche zaken aan dezen eene zeer gewigtige nota overhandigd, waarin de Porte verklaart dat zij aan Abbas Pacha in der minne geene redenen hebbende kunnen doen verstaan, besloten heeft om met kracht van wapenen de uitvoering van den spoorweg van Alexandrie naar Caïro te verhinderen.

— Het nommer van de *Peuple* van Marseille van Maandag 29 Sept. is in beslag genomen wegens een artikel betreffende Kossuth. Genoemd blad wordt beschuldigd van opruijing tot haat en verachting van de regering en van hoon jegens den minister van binnl. zaken en den prefect van het departement.

— Heden is in de parochiekerk van Reuil een lijkdienst gevierd, voor de aldaar begravene moeder van den president, Hortense de Beauharnais, schoondochter en schoonzuster van wijlen Napoleon. De president zelf en al de te Parijs aanwezige leden en oude dienaren den keizerlijke familie, hebben deze plegtigheid bijgewoond, na welke de president over de nationale garde en het garnizoen van Reuil wapenschouw gehouden heeft.

— Er is in de Noordelijke departementen, waar veel suiker uit den beetwortel wordt vervaardigd, eene vreemdsoortige ziekte aan den beetwortel bespeurd. Dit wekt aldaar veel bekommering.

— Een jager heeft ll. Maandag in een bosch nabij Bar-sur-Seine 5 wolven, 3 vossen en drie hazen geschoten.

— De hertog van Aumale is den 30 September te Genua scheep gegaan naar Napels.

MADRID 30 Sept. De bevrediging van het eiland Cuba heeft hier een zeer gunstigen indruk gemaakt, en draagt niet weinig bij tot bevestiging van de tegenwoordige orde van zaken. Er is thans minder dan ooit spraak van eene aftreding van het ministerie.

— De *Gaceta* bevat heden onderscheidene besluiten, houdende verbeteringen en hervormingen in het bestuur van het eiland Cuba. Voortaan is het bestuur der Overzeesche bezittingen aan den voorzitter van den ministerraad opgedragen, met uitzondering van die, welke de departementen van financien, oorlog en marine betreffen. Er is een raad van kolonien benoemd.

ENGELAND.

LONDEN, 6 October. Alle ministers worden vóór den 14 dezer alhier terug verwacht, om op dien dag binnen deze hoofdstad den kabinetsraad bij te wonen.

— De *Morning Post* bevat een brief van den hertog van Nemours in antwoord op den brief van Lord Londonderry. De hertog beklaagt zich daarin over de beleedigingen, die zijne Lordschap in dien brief, wijlen Koning Lodewijk Philips, en den hertog van Aumale toeduwt. »Ik laat het ter beoordeeling van gezonde hersenen en wel geplaatste harten over, zegt de hertog, of het edelmoedigheid mag heeten wanneer men vuilaardige beschimpingen rigt tegen een uit zijn vaderland verbannen prins, en tegen een in ballingschap gestorven Koning, wiens gastvrijheid men meer dan eens had aangenomen? Maar ter zelfder tijd verklaarde ik plegtig dat die aanvallen lasterlijk zijn, en sterk door het eervol gedrag van al de leden mijner familie, werp ik ze in hun naam van hen af met dezelfde verontwaardiging, waarmede ik de uitdrukkingen van medelijden en deelneming die daarop volgen, beschouw."

— De burggraaf Bolingbroke is ll. Woensdag, in ruim 65 jarigen ouderdom overleden. Ook lord Stefford, lid van het Huis des Lords, is overleden; hij had den ouderdom van 81 jaren bereikt.

— De tentoonstelling is heden door 97 887 personen bezocht. Dit is het hoogste cijfer dat men nog ooit op één dag had bereikt. Het gebouw is tot Zaturdag ll. in het geheel bezocht door 5,547,238 personen. De ontvangene gelden bedragen tot 4 Oct. 439,321 £ 2 sh. Gelijk vroeger is gemeld, zal de tentoonstelling door Prins Albert met eene aanspraak worden gesloten.

— Ll. Zaturdag is in het glazen paleis op zeer behendige wijze een diefstal gepleegd, zijnde namelijk uit een kastje verscheiden kostbare gouden voorwerpen ontvreemd.

— De kommissie der tentoonstelling heeft beslist dat aan de Hongaarsche uitgewekenen, en dus ook aan Kossuth, verlof zal worden verleend om na de sluiting der tentoonstelling, het gebouw in Hydepark te bezoeken, met de bijvoeging nogtans, dat alle demonstratie van staatkundigen aard moet worden nagelaten.

— Men zegt dat de regering zou besloten hebben, in het aanstaande voorjaar weder een vaartuig naar de Noordelijke IJszee te zenden, ter opsporing van Sir John Franklin en zijne togtgenooten.

— Terwijl de landverhuizing uit Ierland onverminderd aanhoudt, zoekt men aldaar thans ook kolonisten voor de uitgestrekte vruchtbare wildernissen van Peru te vinden. Namens de Peruaansche regering worden aan katholijke landverhuizers zeer aannemelijke aanbiedingen voor den overtogt en de eerste nederzetting gedaan.

— Van Havana wordt dd. 17 Sept. berigt dat men nog eenige vrijbuiters opgevangen en 138 hunner naar Spanje gezonden had.

— De opening van den spoorweg bij Boston was met grooten luister gevierd; de president der Unie en vele andere voorname personen woonden die feestelijkheid bij.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 6 October. Het dagblad van Dresden logenstraft in eene half officieele noot het berigt van de *N. Pr. Ztg.*, dat de Saksische regering aan de andere Duitsche Staten eene circulaire tegen het Hanoversch-Pruissisch tolverbond van 7 September zou gezonden hebben.

— Den 1 October waren al de gedelegeerden der Duitsche Staten, die door den Bond waren uitgenoodigd om zich met de materieele kwestien bezig te houden en de te Dresden aangevangen onderhandelingen voort te zetten, te Frankfort vereenigd. De zittingen waren echter nog niet begonnen.

— De *Kölln. Ztg.* verzekert, dat in de zitting, waarin de Bond de uittreding der provincien Pruissen en Posen heeft beslist, ook tevens het voorstel der kommissie is aangenomen om Hanover uit te noodigen voor zijne bedoelingen uit te komen, en voorloopig de uitvaardiging der wetten en besluiten tegen de bestaande provinciale organisatie te schorsen.

— Volgens het Frankforter *Journal* zou de Pruissische regering aan de groote Mogendheden eene Nota hebben gezonden, betreffende het Prinsdom Neufchatel, hetwelk Pruissen wederom onder zijne magt wil doen terugkeeren.

— De ministerieele krisis in Hanover schijnt thans geëindigd. Het ministerie Munchhausen blijft aan het roer en de afkondiging der organieke wetten is althans voorloopig verzekerd.

— Men schrijft uit Munchen 3 Oct.: Een onzer vermaardste vertegenwoordigers Prof. Dr. Döllinger, heeft wegens zijne drukke bezigheden als zoodanig zijn ontslag genomen.

— De dichter van Aramanth, Oscar von Redwitz, is benoemd tot buitengewoon hoogleeraar der Aesthetik aan de hoogeschool te Weenen met een traktement van 1200 fl. C. M.

— De radikale regering van Friburg heeft dezer dagen aan den grooten raad een voorstel gedaan, om in dat kanton eene speelbank te vestigen. De groote raad heeft echter die aanvrage tot toelating eener speelhel, met groote meerderheid verworpen.

ITALIE.

De officieele *Giornale di Roma* meldt dat de H. Vader zijne toestemming heeft gegeven tot het aanleggen van een spoorweg van Rome naar Ancona. Binnen kort verwacht men ook de toestemming voor den spoorweg naar Toskanen.

De demagogen laten niet na in de Eeuwige Stad schrik en ontsteltenis te verspreiden. De policie heeft machines in beslag genomen, waarmede men vergiftige pijlen op verren afstand juist kan doen treffen.

Te Novi in Sardinie zijn de Zusters Ursulinen door de stedelijke regering verdreven.

De hertog van Toskanen is van zijne reis naar Milaan terug. De hertog van Modena is benoemd tot luitenant-veldmaarschalk des Oostenrijkschen legers. De veldmaarschalk Radetzky is te Verona aangekomen. Te Stagne worden voortdurend aardschuddingen waargenomen.

Dezer dagen had de officieele *Gazzeta di Milano* eenige dichtregelen opgenomen, zinspelingen bevattende die beleedigend waren voor de Italianen, welke in 1848 en 1849 aan den oorlog tegen het Oostenrijksch gezag in Italie hebben deelgenomen, alsmede voor het koninklijk huis van Piemont. *De Gazzeta Piemontese* antwoordt daarop het volgende:

»Wij zullen niet veel zeggen van de dichtregelen, dezer dagen door de *Gazzeta Milanese* opgenomen. Wij houden ons overtuigd dat de plaatsing van dit artikel met de bedoelingen en de gezindheid der mannen die in Oostenrijk de openbare aangelegenheden besturen, strijdig is, en dat het aan de opmerkzaamheid der censuur is ontgaan, iets hetwelk wij niet geheel verschoonen. Hoe het zij, wij zullen doen opmerken dat geene zaak met zulke middelen goed gediend wordt.

»Het is onbegrijpelijk, dat de Oostenrijksche regering zich tegen de nationale beweging van Italie verzet heeft, maar, deze beweging mag mislukt zijn, zij was niettemin eervol. Krijgslieden, burgers, allen namen er deel aan. De eerstgenoemden volgden alleen het bevel hunner aanvoerders, en hebben manmoedig gestreden; de laatsten volgden alleen den aandrang van hun hart, en hebben den dood gebraveerd voor een beginsel, hetwelk ten allen tijde door het menschelijk gevoel geëerbiedigd is, en heilig zal blijven zoolang het licht der beschaving zal schijnen. Een Koning heeft voor die zaak het vaderland verlaten, en het leven verloren. Dezen Koning, deze krijgslieden, deze burgers mogt men bestrijden, mogt men dooden, maar men heeft geen regt om hen te beschimpen."

BELGIE.

BRUSSEL, 7 October. Z. M. met zijne kinderen is den 5 van zijn kasteel der Ardennes naar Arlon gereisd. Op de grenzen van Luxemburg werd Z. M. gekomplimenteerd door den heer Smits, gouverneur dier provincie.

— Twee officieren te Brussel bevinden zich in een gevaarlijken toestand wegens het eten van vergiftigde champignons. Wanneer paddestoelen in kokend water boven drijven, is het een teeken dat ze niet deugen.

STADSNIEUWS.

In de 215de Staats-Loterij, zijn in de 3e Klasse bij de 2e Trekking prijzen van ƒ1000 of daarboven te beurt gevallen aan N°. 1702 ƒ5000, N°. 3421, 6996, 7412, 17610, 12536 en 5440 ieder ƒ1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 8 October.

GETROUWD (8 Oct.): H. W. Hackman met B. Fruitier.

BEVALLEN (6 Oct.): F. E. Peeters, geb. Fauw[illegible] — (6 Oct.): W. J. Schaap, geb. Kramer, D. — (7 Oct.): J. G. F. van Tubergen, geb. van Lutterveld, Z.

OVERLEDEN (3 Oct.): J. Ferminet, 64 j. — (4 Oct.): J. G. Zweers, 24 j. - 't Kindje van W. Boelken, 10 d. - H. A. Frohwein, geb. Stooter, 27 j. - S. D. E. Hofker, 9 m. — (6 Oct.): F. G. Hauët. - Mr. A. Taunay, 63 j.

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 7 Oct. Heden zijn verkocht 28 vaten Maryland Tabak per *Gen. Washington*, en 22 vaten Dito Dito per *Leila*.

Heden zijn afgedaan tot geheimen prijs 26 leggers Batavia Arak, aangevoerd per *Banca*.

Bij het begin der nieuwe Meekrap-teelt, laten wij een overzigt van het artikel volgen:

Er waren in de laatste weken vele orders voor Onberoofden 1848, 1849, 1850, hoofdzakelijk voor goede en mooije heldere soorten; tevens bestond er veel vraag voor beste geele fijne Krappen, gemeenen en kleine Onberoofden, die thans zeer schaars zijn geworden.

De lagere stand van Meekrap sedert het begin der teelt van 1850 heeft herhaald vele orders uitgelokt.

Van de gewassen 1846 en 1847 werd voortdurend veel opgeruimd.

Daar de kwaliteit van het nieuwe gewas zeer voldoende is, en er zelfs reeds mooije heldere soorten voorkwamen, zoo verwacht men, dat deze teelt even schoon als die van 1846 zal worden.

De opbrengst zal grooter zijn dan die van het vorige jaar; daar er echter veel vraag voor wortelen is, waarvoor men ƒ16 a 16½ naar kwaliteit besteedt, zoo zal het getal bereide vaten minder zijn; de oogst van 1850 wordt op circa 14,000 vaten geschat.

Het is niet waarschijnlijk dat de prijzen, die voor de nieuwe teelt zijn ingesteld, zich bij verderen aanvoer zullen ondersteunen; een strenge winter of meer vraag voor uitvoer dan thans bestaat, kan daarin verandering doen ontstaan.

Noteering der nieuwe Meekrap, fijne Krap ƒ23, 27; kleine dito ƒ20, 22; Onberoofden ƒ16½, 19; dito kleine ƒ15, 17; gemeene ƒ13, 16; Mulle ƒ4, 7.

	1850/49.	1848.	1847.	1846.
Fijne Krap . .	ƒ 22 - 28	ƒ 24 - 29	ƒ 22 - 26	ƒ 25 - 30
Kleine dito . .	„ 20 - 22	„ 22 - 24	„ 20 - 22	„ 23 - 25
Onberoofden . .	„ 17 - 19½	„ 19 - 21	„ 17 - 19	„ 19 - 20
kleine	„ 15 - 17			
Gemeene . . .	„ 12 - 15			
Mulle	„ 4 - 7			

GRAANMARKT.

ANSTERDAM, 8 Oct. Tarwe tot [illegible] aan cons. verkocht: 132 ♯ witte Poolsche [illegible]

dito f 280, 282; 130 ℔ Kubanka f 260; 125 ℔ Vriessche f 214; 125 ℔ Zeeuwsche f 233, 225.

Rogge in één doen met weinig handel, verkocht: 121, 122 ℔ Pruissis. f 187, 193; 115 ℔ Gedroogde f 172.

Garst, Haver en Boekweit zonder handel.

Op 9 vaten Olie dadelijk 53; in April ek. 57; Oct. 53½; Nov. f 54 &. *Lijnzaad* een doen; 108/9 ℔ Petersburger f 290; *Raapolie* op 6/w. f 31¾; Vliegend f 30¾; 1°. Mei ek. 33; Sept. 34; Nov. f 30⅞; Dec. f 31¼. *Lijnolie* op 6/w. f 35¼; Vliegend f 34¾. *Hennepolie* op 6/w. f 37¼; Vliegend f 36¼.

ROTTERDAM, 7 Oct. Tarwe. 165/2 ℔ jarige Hoogl. Kleefs. f 285. — Rogge. 148/2 ℔ Coursche f 195.

SCHIEDAM, 7 Oct. Rogge. In entr.: 145/2 ℔ Koersche f 185 6/w.; 145/2 ℔ dito f 180 6/w.; 145/2 ℔ dito f 177 6/w. — Gerst. 129/2 ℔ Koers. f 150 1/m.; 128/2 ℔ Libau f 150 6/w. — Moutwijn f 12; Jenever f 15,50; Amst. Proef f 16,75, per Ned. vat zonder fust zonder de belasting.

De aan-, uit- en doorvoer van levensmiddelen te Amsterdam, van 29 Sept. tot en met 4 Oct., zijn geweest als volgt:

Aanvoer:

Tarwe L. 67.

Uitvoer:

Rogge L. 80. — Erwten L. 1. — Meel 277 Ned. ℔.

ANTWERPEN, 7 Oct. *Koffij.* Er zijn gedaan 3 a 400 b. Brazil.

Rijst. Dit artikel is gezocht voor uitvoer. Wij vernemen den verkoop in Entrepot van 3000 z. gepelde Arakan en 800 a 1000 z. Bengaal.

LONDEN, 6 Oct. *Ruwe Suiker.* Vreemde wordt gemakkelijk tot vorige prijzen verkocht. *Geraffineerd.* Er zijn tamelijk koopers tot vorige prijzen; de voorraad is niet gering. Bruine Lompen 43 s. 6 d. a 44 s.; Gestampte lusteloos.

Koffij. De vraag wordt steeds grooter en de prijzen zijn rijzend, aangezien de voorraad beperkt is. Native Ceylan is moeijelijk tot 40 s. 6 d. te bekomen.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 56⅛	Livorno	2/m.	f 38¾
„	zigt	„ 56¼	Napels	„	„ 80½
Bordeaux	2/m.	„ 55¾	Petersburg	„	„ 1,82½
„	½/m	„ 56	Weenen	6/w.	„ 29¼
Madrid	3/m.	„ 243¼	Augsburg	„	„ 35¼
Cadix	„	„ 244¾	Frankfort	„	„ 99¼
Sevilla	„	„ 241½	Hamburg	2/m.	„ 35
Bilbao	„	„ 242½	„	zigt	„ 35 3/16
Lissabon	„	„ 41½	Londen	2/m.	„ 11,87½
Porto	„	„ 41¼	„	zigt	„ 11,92½
Genua	2/m.	„ 46⅞	Rotterdam		„ ½

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

	pCt.	7 OCT. 4½ u.	gebl.	8 OCT. 4½ u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½ pCt.	58 1/16	58	58 1/16	58 1/16
Dito Dito	3	69	68 13/16	69	68⅞
Dito Dito	4	90 5/16	90¼	90⅜	90 5/16
Dito Obligatien O. I.	4		89½	89⅝	
Amortis. Syndic.	3½	89¾	89¾		
Handel-Maatschappij	4½	110	109¾		
Aand. Rijn-Spoorweg		94¼			
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
BELGIE, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank.	2½				
Dito bij Rotsch. en Wolkav.		48	48		
FRANKRIJK, Obligatien	3		52	52½	52
SPANJE bij *Ardoin* £ 85	5	14¾	14 11/16	14¾	
Dito Dito £ 510		14 13/16	14¾	14 13/16	14¾
Dito Onbep. Stukken		14⅞	14 11/16	14¼	
Dito	3	39	38¾		
Dito Binnenl. 2400 P.		35½	35¼		
Coup. *Ardoins*		8¼	8¼		
Passive		5 7/16	5 7/16		
Fransche Uitgest.		5⅜			
PORTUGAL te Londen 5 pCt. nu	4	34	34		
Dito Dito		33½	33⅛		
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	106¼	106	106⅛	
Dito Dito 1828 en 1829		105	105		
Cert. bij d°. 1831 en 1833		94⅞			
Dito	4½		99¼		
Dito bij *Hope*	4	89⅛	89		
Dito bij *Stieglitz en C°.*		88 13/16	88 13/16	88¾	
Dito bij id. 5de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6		65⅝		
Cert. van dito			66		
POLEN, Aand. à fl. 500			149½		
Dito met Lot. à 300					
AMERIKA, Bank-Actiën					
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50	f				
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	73	73	73½	
Dito	2½	37	37¼		
Dito Nieuwe	2½	38	37 15/16	38 1/16	
Dito Nieuwe	5	79½	79¼	79¾	79 11/16
Ween. Bank bij *Goll en C°.*					
Dito	4				
Aand. met Loting fl. 500	f				
Nieuwe dito „ 250		303			
NAPELS, Cert. *Lam en Bouwer*	5 pCt.	91			
BRAZILIE te Londen 1824	5		91	91⅛	
Dito Leening 1843	5	88⅛			
Dito £ 200					
PERU	4½		88		
MEXICO	5	26 3/16	26¼	26 3/16	
VENEZUELA 6 pCt. nu	3				
NEW GRENADA 6 pCt. nu	1½	14 13/16			
ECUADOR			2¾		
Grieken					

AANMARKING.

Polen, Cert. 4 pCt. 79; Weld. 78; 4 pCt. Spanje 46½.

Bij onbelangrijke handel waren onze Binnenlandsche fondsen onveranderd. Van Buitenlandsche waren Russische en Fransche zonder variatie. Ardoins bij tamelijk veel handel meer aangeboden. Oostenrijksche met veel affaire hooger gevraagd. Overigens leverde de fondsenmarkt niets bijzonders op, alleen waren Mexikanen meer aangeboden.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt., Prolongatie 2½ pCt., Disconto 2 pCt.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 7 Oct. Belg. leen. 2½ pc. 50⅞; 5 pc. 98½; 1840, 5 pc. 100; Spanje Ard. 5 pc. 14 7/16; Binnenl. 3 pc. 35⅝; Coupons —; Rom. Leening —.

PARIJS, 6 Oct. Fransche 3 pc. 56,10; id. 4 pc. —,—; 5 pc. 91,85; 5 pc. N. —,—; Schatk. —,—; Bank-Actien 2117,50; Belg. 1840, 5 pc. 102; 1842, 5 pc. —; 4½ pc. —; 2½ pc. —; Napels 5 pc. 98,50; Spanje, Buitenl. 3 pc. 37⅞; Binnenl. 3 pc. 35⅝; Holl. 2½ pc. —; Piemont 1834 965,—; 1849 —,—; 1851 —,—; Haïti —,—; Rom. Leening 75½.

MADRID, 2 Oct. Spanje 3 pc. 36; Ardoins 5 pc. 16⅛; Uitg. Schuld 6 3/16; Coupons 8.

LONDEN, 6 Oct. Cons. kont. — a —; op tijd 97 a 97⅛; Braz. 87 a 89; 1829/39 86 a 88; 1843 — a —; Den. 3 pc. 76 a 78; N. L. 5 pc. 101½ a 102; Ecuador 3⅛ a 3⅜; Gren. 14 a 15; Uitgest. 3¼ a 3¾; Mexico 27½ a 27⅞; Peru 4 pc. 88 a 89; Uitgest. 41 a 42; Portugal 5 pc. 87 a 89; 4 pc. 32½ a 33; 3 pc. 33 a 34; Rusl. 1822, 5 pc. 111 a 112; (N.) 4½ pc. 101¼ a 101¾; Spanje 5 pc. 21⅛ a 21⅜; 3 pc. 37¾ a 38¼; Coupons — a —; Passive 5¼ a 5 9/16; Holl. 2½ pc. 59 a 59¼; 4 pc. 92½ a 93; Venez. 30 a 31; Uitgest. 10½ a 11½.

WEENEN, 4 Oct. Met. 4½ pc. 80⅞; 5 pc. 92⅛; Bank-Actien 1198.

BERLIJN, 6 Oct. Schuldbr. 3½ pc. 88¼; Loten 118⅛; Rusl. Stiegl. 4 pc. 93; Pools. 4 pc. 83¼; Loten fl. 200 19; id. fl. 300 145; id. fl. 500 83¼.

HAMBURG, 6 Oct. Rusl. Eng. Leen. 107; Stiegl. 4 pc. 89; Spanje, Ard. 5 pc. 13½; Binnenl. 3 pc. 33¼.

FRANKFORT, 6 Oct. Met. 5 pc. 76; 4 pc. 60; 2½ pc. 39¼; Bank-Actien 1185; Darmst. Loten fl. 50 80⅞; id. fl. 25 28; Badensche Loten fl. 50 59⅛; id. fl. 35, 34⅜; Nassausche 25⅞; Holl. 2½ pc. 58¼; Werk. Sch. 4 pc. 90¼; Sijndic. 3½ pc. 89¾

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 7 Oct. P. A. Petersen, Comet, Fernambuck. - A. Ramm, Henriette, Kertch. - J. B. Wirtjes, Klasina Aldina, Newcastle. - J. S. Scholten, Alida Ikina, id. - S. P. Gruppelaar, Hillechiena, id. - A. E. Koning, Zeldenrust, Sunderland.

HELVOET, 7 Oct. J. Spark, Sarah, Liverpool. - J. de Groot, Magrita Gesina, Riga. De brik Undaanter, Kapt. Lawson, van Havana, is van de quarantaine ontslagen.

UITGEZEILD:

HELVOET, 7 Oct. J. Monhaard, Admiraal Verhuell, (s.) Havre. - G. K. Vaght, Alexandrine, Newcastle. - H. W. Nieman, Doretta, id. - G. Anneson, Charlotte, id.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 30 Julij op 10°. 5' Z. Breedte, 30°. 44' W. L. Vriendschap, Kapt. Schuchard, van Rotterdam n. Batavia. Kapt. van der Kolff, van Batavia in Helvoet binnen, raporteert den 11 Sept. op 29°. 19' N. Breedte, 35°. 12' W. Lengte gepraaid te hebben, het schip Mecurius, Kapt. Wiarda, hebbende 116 dagen reis, van Batavia naar Rotterdam; die gezien had op 14°. N. Breedte, het schip Sara Lydia, Kapt. van der Tak, van Rotterdam n. Batavia, zeilende in goeden staat.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

AKIJAB, van Oldenbarneveld, Verberne: 1 lading Rijst, Order.

BAHIA, Geovanina, Craghitto: 576 k. Suiker, Nederl. Suiker-Raffinaderij.

BALTIMORE, Martha, Klockgeter: 227 v. Tabak, van Baggen en Comp.; 100 v. dito, W. Bekkering; 50 v. dito, E. G. Huys; 143 v. dito, Gebhard en Comp.; 40 v. dito, Kreglinger en Comp.

ROTTERDAM.

BATAVIA, Twee Anthony's, Klomp: 5,730 b. Koffij, 2,060 kann. Suiker, 870 sch. Tin, 3,058 b. Bindr. N. H. M.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 8 October in lading naar:

Keulen	J. Noll, Josephine.
„	A. Linckewitz, Coln N°. 12.
Wesel	J. van der Poll, Wilhelmina.
„	F. Beijer, Wilhelmina.
Mainz	F. Leydekker, Mainz N°. 2.
Duisburg	J. L. Arera, Ondine.
Dusseldorp, Neus en Urdingen	J. Hespe, Niederrein N°. 8.
Manheim	A. Badpën, Urania.
Coblenz	A. Elbert, Frankfort N°. 19.
Brussel, Antwerpen en oml. plaatsen	K. F. v. d. Vries (Stoomsleepdienst.), de Hoop. Vertrekt 10 Oct.
„	G. J. Koekoek, de Goede Verw. Vert. 10 Oct.
Venlo	K. de Haan (P. J. Berger) de vr. Theodora.

AMSTERDAM, 8 October vertrokken naar:

Mainz	G. Reichert, Mainz N°. 4.

KEULEN, 7 Oct. aangekomen:

Kapt. Wilson	van Amsterdam	met	4202	centenaren.
„ Wilms	„	„	4177	„
„ Scholten	„ Rotterdam	„	4920	„
„ Kamps	„	„	4102	„
„ Singendonck	„	„	6193	„

RIJNHOOGTE. ARNHEM 7 Oct. 8 el 11 duim.
KEULEN 7 „ 12 vt. 7 „

ADVERTENTIEN.

Men vraagt om met November in dienst te treden, een vlug, braaf, Katholijk **WERKMEISJE**, tusschen de dertig en veertig jaren oud, in staat haar eigen goed te kunnen maken, het loon geëvenredigd naar bekwaamheid, minstens 50 gulden, ook zestig of meer. Adres met opgave van naam en woonplaats met *franco* brieven onder letter A. aan het Bureau van dit Dagblad. (1425)

De Heer **GENTIL**, Med. Doctor in STRASSKIRCHEN in BEIJEREN berigt, dat zijne Echtgenoote, die ingevolge eener togtvatting eene verlamming in den regter arm gekregen had, daartegen eenen **GOLDBERGERSCHEN KETTING** gebruikte van de Sterkste Intensiteit. De werking was, alzoo zegt de Doctor in zijn Attest, eene vermeerderde huiduitwaseming in de eerste 2 a 3 dagen, prikkeling in de huid en een verhoogd warmtegevoel. Na 10 a 12 dagen werden de vingers, die de Patiente wegens verstijving niet meer gebruiken kon, leniger en buigzamer, de bij verlammingen altijd bespeurde gevoelloosheid verminderde en thans, na verloop van nog niet twee maanden, is de bewegingskracht zoo ver teruggekeerd, dat zij zich weder met de fijnste vrouwelijke handwerken onledig kan houden. Het vroeger doffe gevoel wordt slechts nog in een zeer verminderden graad bespeurd; de zwaarte in de vingertoppen is geheel verdwenen en wij verheugen ons in het vooruitzigt, dat ook de laatste zwakke overblijfselen der ziekte binnen weinige dagen niet meer bestaan zullen.

Geteekend Dr. **GENTIL.**

DE ECHTE GOLDBERGER'S KETTINGEN zijn in onderstaande Dépôts te verkrijgen voor f 1.80 — f 2.70 — f 3.60 — f 5.40.

Amsterdam, Verkoophuis.	Haarlem, J. Larsen.
Akkrum, Pieter K. de Groot.	's Hage, Sack en C°.
Alkmaar, J. Brongers Gz.	Harderwijk, Wed. G. Tijhoff.
Almelo, C. Rossmark.	Harlingen, P. L. Mirande Pz.
„ R. Steenbergh.	Heerenveen, G. Overdiep.
Amersfoort, A. H. van Ruyven.	„ Gebr. Padberg & C°.
„ Ferd. Meyer.	Helvoetsluis, H. G. v. Steeden.
Apeldoorn, Bruno Tideman.	Helmond, A. H. Martin.
Arnhem, Tikkel.	Hilversum, F. de Jong.
„ G. Holland.	Hindeloopen, David de Jong.
„ R. B. de Roos.	Hoorn, D. B. Ruttenberg.
Assen, H. P. A. van Gorcum.	Kampen, Mej. M. Voogds.
Batavia, S. D. Brandon.	Leeuwarden, S. P. Postma.
Bergen op Zoom, D. Ponwels.	Leyden, A. Dirks.
„ C. H. Veraart.	Medemblik, K. H. Idema.
Bodegrave, J. R. C. E. Schlatman.	Meppel, H. J. Gelderman.
Bolsward, S. S. Oosterbaan.	Middelburg, J. C. Kries.
's Bosch, F. L. Welsch.	Monnikendam, P. de Boer Ez.
Boxmeer, G. Muller.	Nieuwe Diep, T. Groen, Verkoophuis.
Breda, Wed. J. Julianus.	Nijmegen, Gebr. Swenimelaar.
Delft, J. T. Wagner.	Paramaribo, D. W. G. Heepke.
Delfzijl, A. W. C. Keyser.	Pekel-A, J. T. Feldbrugge.
Deventer, J. Muller.	Purmerend, J. S. Veen.
„ Wed. Louwerens.	Roermond, J. J. Romen.
Doesburg, H. Lebbink.	„ P. Hanrath.
Doetichem, W. J. Raadgeep.	Rotterdam, J. A. Klinger en C°.
Dokkum, A. Schaafsma.	Schiedam, Mej. A. B. Roepius.
Dordrecht, J. Veth Jr.	Sneek, P. T. Potma.
Eindhoven, H. Gruithuyzen Rz.	Thiel, L. Ulfelder.
Enkhuizen, G. Rienderhoff.	Utrecht, Ferd. Meijer.
Enschedé, M. Zilverberg.	Veendam, S. Savenye.
Franeker, K. Drager.	Venlo, C. J. v. d. Boom (Vader).
Goes, C. Vreeke.	Vlissingen, A. M. Kalbfleisch.
Gorinchem, H. Bodery.	Wageningen, W. J. Tibout.
Gordijk, S. G. Zwart.	Winschoten, G. Wasman.
Gouda, A. Goedraad.	Wijk bij Duurstede, Wed. C. Zorn.
Groningen, R. Hartman.	Zaandijk, P. de Boer.
„ J. E. Lagro Jr.	Zierikzee, C. v. Schaick.
„ G. Rikkers.	Zutphen, J. H. A. Wesseleyen.
Haarlem, Wed. de Lange en van Ek.	Zwolle, A. A. v. d. Kolk

(1426)

Bij den Uitgever dezes zijn nog verkrijgbaar:

LESSEN en EVANGELIEN

GELIJK DEZELVE DOOR HET GANSCHE JAAR ONDER DE HEILIGE DIENST GELEZEN WORDEN,

OP NIEUW VERTAALD

DOOR

M. A. VAN STEENWIJK, Pastoor te Amsterdam.

Verbeterde Uitgave.

Het is bekend, dat in de eerste uitgave van dit werk vele onnaauwkeurigheden waren ingeslopen, welke alle in deze uitgave VERBETERD zijn, zoodat men thans dit werk als een der beste Evangelieboeken kan beschouwen, terwijl het zich ook bijzonder aanbeveelt door duidelijken druk en versierd is met eenen fraaijen titel in staal gegraveerd.

De prijs van de eerste uitgave was ingenaaid f 3. Deze kost thans f 1.80, kunnende dezelve mede in verschillende soorten van banden geleverd worden.

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.